

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ.

Чудова оперетка
в трох діях з хорами і танцями.

Головний склад

„PROSVITA“

BOX 22. EDMONTON, ALBERTA.

1918

В Укр. Видавничій Спілці „Просьвіта“

Можна дістати отсі книжки:

- “УКР. АНГ. КУХАР” або як варити і печи по тутей-
шому і старокраєвому — — — — — \$1.00
- “ВЕТЕРИНАР”, або як лічити і плекати худобу, коні,
і всю иньшу домашню скотину — — — — — 0.60
- “ДОМАШНИЙ ЛІКАР” або як лічити себе і других до
машними ліками без помочи лікаря — — — — — 0.75
- “СТРАШНІ ТАЙНИ МОНАСТИРСКИХ МУРІВ”, або як
жиють монахи з монахиня по монастирах — — — — — 0.50
- “ПАПА ЧИ ХРИСТОС” — — — — — — — — — — — 0.65
- “З ЛАСКИ РОДИНИ” в трох частях чудове оповіданє \$ 1.50.
В оправі — — — — — — — — — — — \$ 1.75
- “ЯК ПОВСТАВ СЬВІТ” наукова розвідка — — — — — 0.20

Питайте за ними у всіх книгарнях так в Канаді як і
в Стейтах.

Хто не має еще сих цікавих і потрібних книжок нехай
пише до “Укр. ВИД. СПІЛКИ”.

АДРЕС:

„PROSVITA“.
BOX 22. EDMONTON, ALTA.

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ.

Чудова оперетка
в трох діях з хорами і танцями.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Головний склад

„PROSVITA“

BOX 22. EDMONTON, ALBERTA.

ПОЯСНЕНЭ.

Коли в 1775 році російська цариця Катерина приказала знищити Запорозьку Січ, тоді одна часть Запорожців покинула Україну і поплила Дніпром на Чорне море а звідти і заїхали до Туреччини, яка тоді обнімала західні береги Чорного Моря. нинішню Румунію. Туреччина знаючи хоробрість Запорожців радо прийняла їх і дала їм землі до поселеня коло уйстя Дунаю. Тут Запорожці заложили собі другу "Січ" і назвали її також "Запорозькою Січию", з любви до давної. Тут Запорожці жили до 1828 року і помагали Туркам в їх воєнних походах. В році 1828 атаман Гладкий зібрав своїх Запорожців і вернув ся з ними в Росію. Повернувші Запорожці зза Дунаю поселились на лівім березі Кубаня побіч своїх братів Чорноморців.

ДІЯВІ ОСОБИ:

Іван Карась, Запорожець, (семейний.)

Одарка, жена його.

Оксана, сирота, живуца в домі Івана Карася

Андрій, молодий козак, чорноморець.

Прокіп, суперник його..

Султан.

Селих-Ага, турецький сановник свиті султана.

Ібрагим-Али,

Старик козак.

Арапченок, слуга..

Козаки, козачки, женці, слуги і прочі.

Дієсь в Турції.

ПЕРШИЙ АКТ.

Чудова околиця, по правій стороні українська хата. По лівій стороні дерева.

СЦЕНА І.

Хор українських женців..

Ой збирайтесь працювати,
Золотую ниву жати;
Доле, ми тебе благаєм,
Щедротою — до нас ти будь
Хто працює, той і має,
Бог тому сам помагає,
Ой, не будем же журиться.
Бог благословить наш труд.
Рідний край ми споминаєм,
Що за тихим за Дунаєм...
За тобою, Україно,
Вік ми будемо тужить!

СЦЕНА ІІ.

Оксана (за кулісами)..

Місяцю ясний,
Зірки прекрасні,
Божії очі,
Ви в темній ночі.
Вас я благаю,
Грудь облегчите,
Вість принесіте
З рідного краю!

(Оксана виходить із хати зі серпом в руці..)

От уже і день. Уже Боже сонечко давно зійшло на висоту небесну; сусіди в полі жнуть золоту пшеницю, тільки я одна прійду після всіх з моїм серпом... З веселим серцем пішли вони на працю, для їх ніч пройшла в тихім спокійнім сні... а

я?... не знають сна мої очі! живу сиротою на чужині, серце тужить по рідному краю... (тихше). Сьогодні, в ніч, як місяць зайде за діброву, він, мій милий, мій коханий, буде тут, тут біля мого серця... (з радостію). О мій друже! рада з тобою на край світа!... (Обглядаєсь обережно кругом.) Не того боюсь я, щоб хто не підслухав мого серця, ні, я рада-б відкрити його перед, всіми, а боюсь щоб власті турецькі не провідали, не прочули, що тут близько єсть перебігчик з того краю, молодий чорноморець!-... Від думи сеї серце завмирає!.... А! міткі турецькі кулі, гострі їх ятагани, та краще-ж смерть, ніж марно тратить на чужині молоді літа, далеко від милого, від родини!... О рідний краю, серце плаче, плаче, горює по тобі!

Орленку сизий,
Соколе бистрий,
Що вік на волі
В завидній долі...
Вас я благаю,
Грудь об'легчите,
Вість принесіте
З рідного краю!
Тихий Дунаю,
Зелений гаю,
Хвилі кипучі,
Вітри могуті
Вас я благаю:
Грудь об'легчите,
Вість принесіте
З рідного краю!

(Уходить).

Хор (за кулісами).

Ой ви братя, ой ви рідні,
Споминайте про нас бідних, —
Хоть Дунай нас розділяє,
Серцем з вами будем жити!

Прокіп Терен (підчас мови Оксани показуєсь ізза куліс)

Улетіла пташка... як місяць зайде за діброву, її коханий буде тут, —... гм!... Побачимо, як — то ти, голубко, перелетиш сю ніч через Дунай... А, недруже! попався ти мені те-

пер! коли сю ніч турецкий ятаган не зніме з плеч голови твого коханого, коли-що живий в руки попадеться ся, то все таки його ти не побачиш більше, не пригорнеш до свого серця, ні! милосердя тут не ждять! — одна йому дорога-могила! а ти, горда дівчино, в неволі изсушиш своє серце.. О темна ніч, желанна ніч, жду тебе!.... Хто-то йде сюди, здається Іван... мерщій утікти, щоб дума моя булаб їм невдогад. (Убігає.)

СЦЕНА III.

Іван (весело трохи п'яний).

Ой, щось дуже загуляв ся,
Ледви я сюди добрав ся.....
Буде жінка, мабуть, бити,
За чуприну волочити;
Гей, заїхав до шинкарки
Випив в неї ще три чарки —
П'яний з воза ізвалив ся,
Трохи, трохи не убив ся
Задумали мандровати,
Рідні хати покидати, —
За Дунаєм опинились, —
З бісурменством подружились;
А мені так-щось здається,
Що у Турків нам прийдець ся
Без горілки пропадати, —
Хто ж нас буде ратовати?!
Ой! погані такі жарти....
Випив, мабуть, я з дві кварта—
Третя ось-де пригодиться ся,
(Винимає бутельку з кармана)
Щоб було чим похмелить ся.

(По скінченню пісні, свиту і шапку кладе на бік.) —

О-гов! а хто тут є, га? хто тут є, кажу?.... нема нікого (дивиться в вікно хати). Оксано, Оксано! чи ти дома? От же далєбі нема нікого, — і дівчина пійшла, мабуть, в поле... Сердешна сирота, все журить ся, та плаче по рідному краю,

та по своєму коханому!... А отсе добре, що жінки нема дома а тоб зараз перепало мені на бублики... сьмієть ся.) Усе-ж як-небудь, одбрешусь. Тай добреж отсе ми бенкетовали, випили, таки, чи-мало, — по чарці, по другій. та по десятій — так воно і теэ!... балакали про всяку всячину; спомянули і стару матір, Запорожську Січ; а далі як заспівали: “Летів орел по над морем,” та аж сумно стало!. Щоб він, оттой Грицько Нечоса, — щоб ему на тім сьвітї тяжко ікнулось!..... Е! кинь лихом об землю!... Були там хороші молодиці дівчата; — всі в стрічках та в квітках!... ! Весело було, далебі весело!- (Голос жени за кулісами: ля, ля, ля, Іван трохи настрашив ся), Э, э, э, э! жінка! се її голосок, — якого вона врага вернулась отсе? буде вже лихо! Сховать ся-б куди, або— що... (Требаб кудась, спрятатся), а то така халепа буде, що яж кажу.... (Прячется за корч, но так, щоби публіка його виділа.) От-тут добре буде...

СЦЕНА IV.

Іван і Одарка.

Одарка.

Ні, не пійду в поле, — уже нерано; — нехай Оксана одна жне, їй там веселійше... А чоловіка нема, тай—нема! от, чортове ледащо! як у воду упав! (грозить кулаком). Потривайже, прийдеш ти до дому, будеш ти у мене памятать!

Іван (в сторону.)

Ой погано!...

Одарка.

Дівчина в полі і я в полі, а чоловік дома не сидить, нінакого і хатину покинути. (Побачила свиту і шапку). Э!—отсе він, мій голуб сизий, приплів ся вже до дому... (дивить ся кругом) А де-ж се він?.. Іване, Іване, де ти?... Іване! де-ж те він у гаспида? (Підходить до свити і обглядає.) Свита його, і шапка його. (задум.) Деж се він?—Іване? Іва... (Увиділа за корчем Івана). А! так ось де ти, мій соколе, чогож отсе ти ховаєш ся, га?

Іван.

Та ні, я теэ... бач...

Одарка.

Чом ти отсе не озиваэш ся, га? а ну, лишень, вилаз сюди, де ти отсе пропадав, кажи?

Іван.

Та я отсе, так бачиш, теэ...

Одарка.

Що теэ?... куди тебе нечистий носив, кажи зараз?

Іван.

Та я... гм... нездужав...

Одарка.

Нездужав? се-й-видно, що нездужав! а пика як у кота? кажи зараз, де отсе ти пропадав, відкіля се ти узяв ся?

ДУЕТ.

Одарка..

Віткіля се ти узяв ся,
Де ти-й доси пропадав?
Хоть-би Бога побояв ся,
Хоть-би трохи сором мав!-
Деж се так ти веселив ся;
Деж се так бенкетовав?
Як скрізь землю провалив ся!...
Дома чом не ночував?

Іван.

Ось послухай, що вчинилось...
Страх мене бере-й-тепер-!
Лишенько таке зробилось,
Трохи, трохи я не вмер!...
Занедужав на дорозі, —
Тай набрав ся ж я біди!

Так, — що ледві вже на возі
Привезли мене сюди!..

Одарка.

Чи сеж випив на дорогу,
Чи в дорозі вже напивсь?

Іван.

Нї, — не пив, не пив ей-Богу!
От не гріх що-й забоживсь.

Одарка.

Випив, мабуть, з добру квартиру,
Або випив цілий кивш!-

Іван.

Нї, — не пив, — кажу без жарту:
Випив чарочку — не більш:

Одарка.

Ти гуляєш дні і ночі,
Яж сердешна все одна,
Ізсушила карі очі,
Сидя в хаті, у вікна...
Цілу ніч я ждала, ждала, —
Поки зіронька зійшла,
Все в віконце виглядала..
Ніч в слезах всю провела!

Іван (в сторону).

Ой лукава вража жінка,
Зараз в слези, — голосить!
Бач... злякати чоловіка,
Щоб не знав він що-й-робить.

Одарка.

Ой колиб я перше знала,
З чоловіком як -то жить...

Лучше вік би дівовала,
Нїж тепер так слези лить!-
Жить не хочу більш з тобою
Ей-же-Богу розведусь...
Лучше буду жить вдовою
І без тебе обїйдусь!....

Іван.

От, і в мене вражі очі
Плачуть трохи, — далебі, (В сторону)
Бо не спали вже дві ночі...
Требаж трапить ся бідї!?
Збив ся бачиш я з дороги
І прийшлось хоть пропадять!
Та спасибі, — до небоги
Втрапив, якось, ночувать.

Одарка.

Так отсе ти у небоги
Цїлі сутки пропадав?
Щоб на тебе перелогі,
Щоб тебе ничистий взяв!...
Потривай-же, мій казаче,
Будеш, будеш памятать, —
Будеш тямить, небораче,
Як-то жінку шановать!
Макогоном руки-й-ноги
Поламаю!- — будеш знать
Ночувати у небоги, —
Дома як не ночувать!

Іван.

Ей, Одарко, годї буде,
Перестань бо вже кричать.

Одарка.

Нї! нехай же чують люди
Нї! не буду я мовчать!

Іван.

Жить не хоче більш зо мною,
Хоче, хоче розвестись....
Ей, Одарко, Бог з тобою,
Нубо, — готи, успокійсь!

Одарка.

Жить не хочу більш з тобою,
Ей-же-Богу розведусь, —
Лучше буду жить вдовою
І без тебе обійдусь!-

(При кінці дуета Іван збирає своє шматє і коли він зігнув
ся Одарка обкладає його кулами і так ховають ся за сцену)..

Конець І-шого акту.

АКТ II.

Та сама сцена.

Султан, одітий в просте убранє, в товаристві Селих-Аги, і кілька людей прислуги, котрим він дає знак уйти зі сцени а сам оглядає вид і любуєть ся нею..

СЦЕНА I.

Султан.

Отрадно сердцу здэсь, — спокойно...
Среді убогих хижин сїх,
Садов і пажитэй златих,
Могу вздохнуть я здэсь свободно...
Вдалі от суеті народной,
Вдалі от бльоска і дворцов...
І нэть сановних здэсь рабов
З їх вэчной лестію, тлэтворной...
Богатств і слави упоэня,
Порфіру і вэнэць златой
Для жизни мирной і простой,
Всьо отдал би без сожалэнія,
Здэсь рай, святая здэсь природа...
Но царскій жребій наш іной,
І нэвозможенъ нам покой,
Коль хочеш бит отцом народа.

Ето хіжина казака, я рад, что могу узнать поближе битъ їх
храбріє запорожци, я у нїх в долгу; тепер 'удобний случай
сквитать ся. (Відходить в глубину сцени).

СЦЕНА II.

Султан. Іван.

Іван (за кулісами).

Сиди-ж там, — враг тебе бери! (Виходить з фляшкою в руці, не помічає Султана.) Засіла вража жінка у куми, тай не хоче йти до дому.... Отсю фляшечку хотів оставить на похмілля, а тепер, зі злости, всю випю зараз таки, от-що! (Увидів підходящого на сцену султана дивиться на него зі здивованєм).

Султан (по короткім мовчанню).

Здравствуй, добрый человек!

Іван (з поспіхом.)

Здоров був, здоров... а що ти за чоловік такий?

Султан.

Презній, не здэшній.

Іван.

Пріїзний? ну сідай, та відпочинь, будь гостем. (Садять ся на лавку: Іван ставить фляшку на бочку.) Так ти, добродію, не тутешний, се ти приїхав, мабуть, на празник.., тут тепер богацько збираєть ся народу, кажуть, що ніби-б то і сам Султан приїздом останить ся щоб-то празновати тут малий Бейрам.

Султан.

Султан уже здэсь.

Іван.

Ов? а я і не знав! от бач! а мені хотілось дуже його побачити: який він; мені знаєш, він полюбив ся..

Султан.

За что-ж он тэбэ полюбился. Ти говориш, что эго нэ видал?

Іван.

Та воно, як тобі сказати? і бачив я його і не бачив...

Султан.

Как же это так?

Іван.

А колі хоч, то я тобі розкажу як.

Султан.

Розкажи...

Іван.

Ось бач, як воно було: чи памятаєш ти отту злу січу з Арнавами на полі?...

Султан.

Очень помню.

Іван.

Ну добре, от яж тобі і розкажу, за що він мені полюбив ся: спершу завязалась, знаєш, з Арнавами перестрілка, ну, а ми, себ- то наша пластунівська паланка; стояли от-так, недалечко, з добру московську верству...

Султан.

Так ти казак пластуновской паланкі?

Іван.

Пластунівскої, отсеж вона тут і є; а там, за нами Титарівська паланка. Ну, коли дивимось, аж несуть ся яничари, а по переду, на вороному коні, такий молодець!.... він ще, бач, не був тоді султаном, та прямо зі своїми яничарами так і наскочив на батаву Арнавтів, пішла січа! ятаган його мов блискавка сяз! Арнавити, неначе снопи, кругом його так і валють ся! от ми уже було і закричали: молодці, молодець! та-ба вражі яничари не видержали! Арнавити взяли верх, і вже, сердешного його було окружили!

Султан (в сторону).

Да, памятен мнє етот час!

Іван.

От, наш курений отаман бачить тоді, що непереливки, та як крикне: хлопці!.. та оттак і показав срібним перначем, ми на наших бистрих степовиках, як той вихор так і понеслись і врїзались в густу батаву Арнавтску! тут уже було, бач, не до

мушкетів; в шаблі, знаєш, в ножі, та в кінжали!.. Завзято бились Арнавти; але! недовго бились сердешні, хоть було їх і більше; поле кровю залилось! Ех! чи мало і нас тоді лягло! нехай царствують! Микола Глек!.. Данило Лебединець... а Петро Очерет? і він сердешний положив там свою козацьку голову, він первий закрив його своєю широкою грудю. Жаль мені його сердешного! Осталась дочка Оксана, сирота; от що у мене проживає, вся в батька, щира і добра дівчина!

Султан.

Так доч эго, говориш, проживаэть у тэбя?

Іван.

У мене, у мене — я, бач, чоловік бездітний. А він, покійник, був, мій приятель... От-тоді і мене, зовсім уже мертвого, винесли козаки з поля... Так от воно як: і бачив-би то я його, себ-то Султана, і не бачив; а полюбив ся він мені за те, що з біса хробрий, як самий завзятий запорожець! дуже хотілось би побачить його.

Султан.

Еслі ти так хочеш эго видэт, то, пожалуй, я тэбэ могу доставіть случай.

Іван.

Чи справді? будь-ласка, добрий чоловіче, велике тобі спасибі буде, коли що се можна; та як же?

Султан.

У меня, видіш, эсть там, в эго свитэ, пріятелі.

Іван.

Те, те, те, те, те! так так себ-то твій приятель і теэ?... спасибі! спасибі! (береть фляшечку). Хотів би я тебе почаствовать, та ти сего питя не будеш пить, — воно, я знаю, законом вам запрещено; ну, так я один випю за твоє здоровлэ!... (не находит чарки). Овва! чарки нема! потривай, збігаю у хату. (Уходить. Султан по уході Івана встає і дає знак, на який являэть ся Селих-Ага і скілька слуг).

Султан (Селих-Агі).

Вот здэсь живьот казак пластуновской паланкі, адін із храбрих казаков, вэрно нам послуживших в прошедшее смутное время. От нэго я могу узнать подробности дэла з Арнавами. Он меня нэ узнал і желаэт відэт; пригласі эго во дворец, к сэбэ; я сейчас там буду под відом твоего пріятэля. (Уходит і за ним і деякі його слуги).

СЦЕНА III.

Селих-Ага, потім Іван.

Селих-Ага.

Слушаю государ!-... (Слугам) Ти, Соліман, Абдул, і ти Гасан, останьтэсь здэсь і будьте тут невдальокэ. (Прислуга кланяэть ся і уходит). Молодой наш государ любіт, кажется, подражат знаменітому своему предку, великому Гарун-Аль-Рашиду (Садить ся на лавку.)

Іван (з чаркою.)

Зовсім стемніло вже, на силу найшов чарку. (Увидів Селих-Агу здивований дивить ся.) З бородою!... а здаэть ся був без бороди... що се за причина? се щось не певно!

Селих-Ага.

Садісь, казак, да поговорим.

Іван (боязливо сїдаэ.).

(В сторону.)

Що за вража мати, далебі не він!

Селих-Ага.

Так ти хочеш відэть султана.

Іван.

А ти по чому се знаэш?

Селих-Ага.

А мнэ сказал мой пріятэль, вот что тут з тобою разговаривал.

Іван.

А! так ти його приятель? Ну добре, добре, спасибі; та як же б се зробити? хочеть ся дуже побачить його, та туди мене, простого козака, і не пустять.

Селих-Ага.

Пустят, надо только, чтобы ты оделся в турецкоє платэ.

Іван.

Ге! деж тут взять? у мене його нема.

Селих-Ага.

Платэ будэт сей-час. (По знаку являєсь Гассан-арапченок, котрому Селих-Ага говорить кілька слів на ухо. Гассан бистро уходит за куліси.)

Іван (в сторону.)

Э, э, бач який чорномазий (Селих-Ага). Що ото за хлопчик?

Селих-Ага.

Арап, слуга моєго пріятеля.

Іван.

А кудиж дів ся твій приятель?

Селих-Ага.

Эму нэт времені, — он просіл меня ісполніт твою просьбу.

Іван.

Ну, спасибі, тобі, спасибі. (Гассан приносить шапку і верхне турецке убраня.)

Селих-Ага (встає.)

Вот і платэ, — адэнься, а он тэбя проводіт сейчас к нам, — прощай!-

Іван.

Прощай, добродію, прощай! зараз йду (бере убранэ). А ну, який з мене буде Турок.

Селих-Ага. (При кулісах здержуєсь)
Да вот эще что, как тэбя зовут?

Іван.

Мене? Іваном.

Селих-Ага.

Так вот відіш, когда надэнэш шапку і когда часовой тэбя спросит, то-как же тэбэ називать ся Іваном?

Іван.

Та, та, та! — а як же б мені звать ся?

Селих-Ага.

Назовись, пожалуй, (подумав) Урханом, да смотри, помні, нэ забудь, а то нэ пропустят і нэ увідіш Султана. (Уходить)

Іван.

Ні, ні, буду памятать, — Урхан, Урхан, Урхан; зараз одягнув ся та й підемо, бо таки, й не рано, уже женці йти муть з поля, то щоб нас не побачили; зараз одягнусь. (Надіваєсь і балакає.) Урхан, Урхан... А тебе, чорномазий хлопчику, як зовуть? (Гассан знаками показує, що він німий). Що, сердешний, німий!- от тобі і провожатий! (Гассан знаками показує, що він знає дорогу). Э! знаєш дорогу? (Гассан киває головою).. Ну добре Нема отсе зеркала, подивить ся-б, який з мене Турок. (Сьмієть ся.)

Тепер я турок — не козак,
Здаєть ся добре одягнув ся?
І як отсе зробилось так,
Що в Турка я перевернув ся?
З Івана я зробивсь Урхан, —
Нехай Одарка вибачає,
От бач, який напаяв жупан!
Тепер вже жінка не пізнає.

Хор (за кулісами без оркестри).

Ой ви братя, ой ви рідні..
Споминайте про нас бідних, —
Хоть Дунай нас разділяє,
Сердцем з вами будем жить.

СЦЕНА IV.

Женці з серпами і вінками із колоса — і полевих цвѣтів.
Оксана уходить в хату. — Танці.

СЦЕНА V.

Після танців совершенная ніч. Оксана виходить із хати.

Оксана.

Ангел ночі над землею
Тихо віз вже крилом,
Божій мір з своєю сімєю
Почиває тихим сном.
Тільки зірки в небі сяють,
Шепче лист, шумить Дунай,
І між себе розмовляють.
Шепчуть все: кохай, кохай...
А серденько так і б'ється
Сизим голубком в груді...
Стогне, мліє і здається,
Що горить, горить в огні..
Місяць хмарою закрився
От завидливих очей,
За діброву вже спустився,
Далі, далі від людей.
Вже година та близенько.
Вже настав условний час...
Жду тебе, моє серденько,
Темна ніч закриє нас!...

СЦЕНА VI.

Оксана і Андрій в бурці і міховій шапці прокрадають ся
по межі дерева.

ДУЕТ.

Андрій.

Хмарой чорною діброва
Ростелилась по Дунай,

Жду тебе я, чорноброва,
Ідем, ідем в рідний край.

Оксана.

Тут в убогій сій хатині
Дівчинонька сирота
Марно тратить на чужині
Молоді свої літа.

Андрій.

Ласточко моя прекрасна,
Сердцю радосний сей час,
Ти на вік моя, кохана,
Смерть одна розлучить нас.

Оксана.

О мій друже, мій прекрасний,
Сердцю радосний сей час;
Я твоя, о мій коханий!
Смерть одна розлучить нас!

Андрій.

Між скалами у Дунаю
Добрий човен жде нас там;
Темна ж ніч, мов вранив стая,
А у Турків тут Бейрам.
І знакома мені дорога,
Тихо цеп нічну прїїдем,
Там, надія вже на Бога,
Ми Дунай перепливе.

Андрій і Оксана.

О мій друже, мій прекрасний і проч..
(Удігають).

АКТ III.

Та сама сцена.

СЦЕНА I.

Одарка сидить під деревом і бриває листя з дерева.

Одарка.

Ой казала мені мати
І приказувала,
Щоб я хлопців у садочок
Не приманювала,

Ой, мамо, мамо, мамо...

Не приманювала.

Посилала мене мати
До криниченьки,
Та принеси, моя доню,
Та водиченьки,

Ой, мамо, мамо і т. д..

Ой пішла я до ставочка
Забарила ся,
На козака молодого
Задивила ся,

Ой мамо, мамо і т. д.

Розмовляла з козаченьком
Цілу ніченьку.
Ой помяла фартушину,
Тай новісенку....

Ой мамо, мамо і т. д.

Ждала мене моя мати
Не дождала ся,
А я собі у ставочку
Полокала ся.

Ой мамо, мамо, мамо,
Полокала ся. (Уходить в хату).

СЦЕНА II.

Іван і Одарка.

Іван (з шапкою і кафтаном в руках.)

Куди він дів ся оттой чорномазий? (Глядить кругом). Гассан, Гассан! зліз, як у воду впав. Щож, отсе буде з эго одежиною? (Кладе шапку і кафтан). Нехай, він може прійде. А приятелі мої Турки збрехали, балакали за-північ; молодий що без бороди, охочий, мабуть, до воєнного діла все роспи-тував... та добрий тютюн курили, от і все, а Султана так-таки я і не бачив. Що то я скажу тепер жінці? та нехай сердить ся! (Садить ся на лавку і примірює шапку.) Скажу я їй, що я тепер Урхан, а не Іван, от-що! так-таки і скажу, що мов я зовсім уже в Турка перевернув ся (сміється). Отпочину трохи, ще рано (кладесь на лавку.) Урхан... се мабуть якась така перзуна турецькая... (в хаті стук розбитої посуду.) О-го! мабуть дуже сердита! прикинусь ніби я сплю..

Одарка.

От-же, Оксани і досі нема, уже як забереть ся до куми Тетяни, та там і днює і ночує!- (увиділа спячого Івана.) На силу то його принесло! Поки сидить дома, то й чоловік як чоловік, і козак з його добрий, а як понесе нечистий з дому, то вже!... Вставай лишень, люди добрі кажуть, день.

Іван (зіває.)

Гассан, Гассан, чорномазий! ходім, пора.

Одарка (встає).

Навіжений! чого-ти ревеш як товарика? який тут тобі Гассан? — вставай!

Іван (встає, бере шапку і кафтан і хоче йти.)

Ой, ой! От-же заспав ся, пора йти!-...

Одарка (піддержує його за рукав.)

Куди тебе нечистий, знов несе?

Іван.

Як куди? до мечети.

Одарка.

Що таке?

Іван.

До мечети кажу, — молитесь.

Одарка.

До мечети молитесь! Та що се ти блекотиш обіс ся, чи горілка ще не видихалась із голови?

Іван.

Ге! горілки вже я зарік ся пити.

Одарка.

Як так? чи справді? от за се спасибі!

Іван.

Та нам таки і законом наказано.

Одарка.

Кому-б то се, вам, законом наказано?

Іван. (надіває шапку).

Нам Туркам.

Одарка (всплеснула руками).

Ох мені лихо!- далєбі Іван мій від горілки з глузду зїхав! Де се ти, Іване, шапку взяв?

Іван.

Ге, ге! уже я не Іван.

Одарка.

Не Іван? а хтож отсе ти такий?

Іван.

Урхан, — турок.

Одарка.

Оттак то мій сердешний! отсе він до чортиків допив ся! се вже гадюка та небога, вона, вона його з розуму звела!

Іван.

Еге! небога, небога!... вчора вже три Туркині обіцяли за мене вийти заміж.

Одарка.

Пропав чоловік! зовсім з глузду зїхав! які там навісні Туркині що за п'яного, за тебе хочуть вийти заміж?!

Іван.

Еге! уже й заручив ся!

Одарка (в сторону).

Отто бреше! (голосно). Так отсе ти зовсім в Турка перевер-
нув ся? як же се воно буде?

Іван.

Як буде? а ось як:

ДУЕТ.

На туркинях оженю ся,
Вже я більше не козак,
І з тобою розійду ся,
От воно вже буде як.
Молодице, вгомони ся,
І від мене вітчепи ся,
Вже тобі я не Іван
Турок я тепер, — Урхан..

Одарка.

Чоловіче, бій ся Бога,
Ох пропада голова!
Се гадюка та небога
З розуму його звела!
Чоловіче мій коханий,
Чи ти сонний, чи ти п'яний?
От до чого вже допивсь;
На туркинях заручивсь!

Іван (в сторону) .

Що, гадюча молодице,
Добре я тебе злякав?

Одарка (в сторону).

На туркинях ожениць ся, —
Бач, що в голову набрав!

Іван (в сторону).

Вже сердешна, мабуть, плаче!

Одарка (в сторону).

Потривайже, мій козаче!

Іван.

Та нехай же, — не боюсь!

Одарка.

Дам тобі я, — оженюсь!
Що робить 'я, бідна, маю,
Нещаслива сирота!
Гіркі слези проливаю,
Марно йдуть мої літа;
Цілий вік журюсь, горюю,
День — у — день роблю, — працюю
Він же, знай, все пэ, та пэ,
От-таке моє житэ.

Іван.

Ти вже, жінко, не турбуй ся,
Заведу собі гарем,
На туркинях оженю' ся,
Тай гарненько заживем..
Ей, Одарко, вгомони ся,
Поки я не розізлив ся, —
Бо тоді вже — вибачай, —
Зараз в міх, та і в Дунай!-

Одарка

Чи наїв ся ти кукольвану,
Чи наїв ся блекоти,
Знай, — за мову сю погану
Набереш ся ти біди!
Що, козаче, доходив ся!
Аж до чортиків допив ся..
От-така ловись, — Урхан!-
З глузду зіхав мій Іван!

Іван (в сторону).

Бач, як вража молодиця,
Люба жіночка моя,
Бач як злит ся, злить ся, злить ся,
І лютуэ, як змія! (ей).
Годі, годі, не турбуй ся,
На туркинях оженю ся;
Так-то жінко, — вибачай,
Лихом нас не поминай!

(В сторону).. От-так налякав вражу молодицю!-

Одарка (в сторону).

Подожди-ж, ледащо, дам я тобі Туркині!... (В дали чути барабанний бій і марш, поступенно зближаєть ся).

Разом обоє.

Що се таке?

Іван.

А пійди лиш, жінко, подиви ся.

Одарка.

Не хочу, не пійду!- приказуй тепер твоїм Туркиням.

Іван.

От, ледащо! (Смотрить в сторону, відки чути барабан. Одарка тоже). Що се за вража мати, якийсь калавур турецький, чи що?....

Одарка.

І либонь йде сюди... Чоловіче, коли-б лиш не напасть се яка?!-

Іван (проворно пряче шапку і опанчу під бочку).

Нехай йому чорт! ще подумаютъ, що украв, се вже щось не даром...

Одарка.

А на що се ти ховаєш шапку? Так ось ти який Турок? еге!..

Іван.

Та ні, се я жартував.

Одарка.

А ти, навіжений думаєш, що я і повірила. Так отсе у тебе такі жарти, ну добре, потривайже!...

СЦЕНА II.

По переду Турок, за ним турецький конвой ведуть Оксану і Андрія в ланцах.

Одарка.

Що я бачу, — Боже мій!...

Іван (сильно дивить ся).

І Оксана і Андрій!...

Турок.

Слушайте сюда, — внімайте,
На вопрос мой отвічайте:
Кто із вас Іван Карас,
Во дворці, что бил вчера-сь,
Что попал туда обманом
І назвал себя Урханом?

Іван (заляканий в сторону).
От-таки ж, таки попав ся!...
А на що тобі Іван?

Одарка (Іване).

Що, небоже, добрехав ся?

Турок.

Фірман вот прислал Султан...
Повелєніє Султана
Чтоби Карася Івана
І козаков, что тут єсть,
Всех собрать і їм прочесть
Фирман этот громогласно,
Било б всем понятно, — ясно....
Послан їм уже приказ,
Всем прибьить сюда сейчас.

Оксана.

Нещаслива наша доля!-
Милосердя нам не ждуть...
Люта смерть, або неволя
Нас навіки розлучать.

Андрій.

Не страшні мені кайдани,
Смерть, неволя не страшна:
Жаль кохання Оксани,
Що останеть ся одна!...

Одарка.

Се не даром вражі Турки
Приплели ся вже сюди;

Попадем ся їм у руки,
Наберемо ся біди!...

Іван.

Жде нас лихо, смерть, неволя,
Тут вже доброго не ждять
Що робить! — така доля...
Умірать то — й умірать!

Оксана і Андрій.

В нещасливій нашій долі
Вічні ждуть кайдани нас;
Дайте смерть нам, щоб в неволі
Не застав нас смерті час!
На тім світі ж ми з тобою
Вічно будемо витать,
Там любовію сьвятою
Буду вік тебе кохать!

Іван.

От-такиж-таки попав ся!-
Що тут діять, що казать?
Далєбі не сподівав ся
Щоб так швидко умірать!
Ще-й-на сьвіті не нажив ся,
От-же вже і умирай!
Цілий вік я тут нудив ся,
Хоть-би там... пустили в рай!

Одарка.

Лишенько мені на світі
Що тут діять, що робить?
Ох! бою ся овдовіти.
Не остати ся вдовою,
Крий же Боже, страшно як!
Хлопці не дадуть спокою
Тай-таки осудить всяк...

Турок.

Встрасэ і смущенэ этом
Ждем їх, думаютъ, бэда!-

Что пошло ся з бэлим свэтом
Распростить ся на всегда;
Но Востока повелитель
К ним сюда меня прислал,
Этим фирманом властитель
Їм свободу даровал.

Іван.

Чи не можноб зараз знати,
Як прійдеть ся умирати?

Турок.

Погоди, не торопись...
Вот казаки собрались.

Хор

Нас сегодня повістили,
Щоб сюди ми поспішили;
Велено нас тут зібратъ,
Фірман будуть нам читать;
Чорноморця тут піймали
І в кайдани заковали.
А тепер начнуть судить...
Бідний! вже ему не жить!
Не вернути ся до дому
Козакові молодому, —
Доля вже эго така...
Жаль нам дуже козака!

Турок.

Смирно слушать, не мішать!
Фірман я начну читать:
Государ наш і властитель,
Правовэрних повелітель
Фірман этот вот прислал:
Вам свободу даровал.
Всэм вам тут повелэваэт,
Кто оставить пожелаэтъ
Придунайскій здішній край,
Тот домой себэ ступай..

Всі. Ов? А! спасибі ему, спасибі!

Турок. (Андрію і Оксані)

Перебіжчика прощаєть

І ему он позволяєть

Возвратить ся в край родной

І невісту взять з собою.

(З Андрія і Оксани знімають ланци)

А Карас з його женою

Наділяють ся казною,

Хочеть он — остань ся тут, —

А не то — так з Богом, в путь!

Всі.

А спасибі йому, від серця одлягло!

Іван.

От спасибі!!! жаль дуже, що не привелось його побачить!

Турок.

Ти його видів і говорив з ним.

Іван (з здиванєм)

Як, коли, де?

Всі.

Чи справді?!

Турок.

Він був сьогодні, твоїм гостем і в дворці ти з ним говорив..

Всі.

А!!!

Іван.

А!!! і не догадав ся... не догадав ся!...

Турок.

Готовтесь до відїзду; вам буде прислан нарочитий з листом для переправи через Дунай. — Прощайте! (Турок і сторожа).

Всі.

Пращайте, всі, пращайте! (всі дивлять ся вслід за Турком і повторяють пращайте.)

Іван.

Не догадав ся!!!

Одарка.

Роскажи ти, будь-ласка, Іване, як се воно так зробилось?

Всі жєнщини.

Роскажіть дядьку Іване!

Іван.

Цитьте, сороки! (з надумою) що, каже, козаки бажалиб? а я, не здогад, тай кажу: отпустить би їх до дому, бо вони мруть тут, як мухи, від журби по рідному краю...

Старик.

Спасибі тобі, Іване, за розумне слово...

Всі.

Спасибі, дядьку Іване, спасибі.

Одарка.

А Оксана-ж як отсе?

Іван.

Е, а ходи лишень сюди, Андрію.

Одарка.

А ти, Оксано, йди лиш сюди!

Старик.

Годі вам! що було, те прийшло, а лучше помолить ся Господу **Богу** за його великі милості, та щоб він сподобив побачити рідний край (бере Андрія за руку і підводить в середину сцени). Помолим ся, діти!... читай, хлопче, молитву!

МОЛИТВА.

Андрій.

Владико неба і землі!

Взивающих к Тобі з мольбою

Десницею Твоєю святою

З висот небесних осіни!

О Боже, призри на народ,

Єдина бо єси надія!

І благості Твої святії

Да слявимо із рода в рід...

О родину! в землі чужій

Сини твої в журбі ізнили

І, споминаючи, тужили

Про язви скорбнії твої!

Сщасливий путь нам, Боже, дай,

На тя, Всесильний, уповаєм.
В слезах к Тобі ми прибігаєм,
Даруй нам зріти рідний край!

(По скінченню молитви декотрі плачуть, цілюють ся і поздоровляють ся):

Іван.

От тепер добре б і по чарці випити... Зберіть ся лишень, хлопці, і ви, молодиці і дівчата, сьогодні в вечері, сюди; тут порадимо, як і коли ї-хать, — та тут уже і випемо відїздного (Оксані весело). А що, Оксаню, поїдемо, чи не поїдемо?

) **Оксана** (підходить на середину).

Чи справдіж, побачу я рідний край, мою милу родину? А! дай-то Боже!-

КОНЕЦЬ.

Там, за тихим за Дунаєм,
На землі єсть Божий рай...
Ми туда, туда бажаєм, —
Там наш милий рідний край!
Іви, тополі стрункі,
Хижі наші оповіли;
Плачуть, плачуть, нас там ждуть...
Дай же, Боже, добрий путь!
Ви же, братіки, прощайте,
Хто остав ся тут прощай!
Родину не забувайте,
Споминайте рідний край...
Україно, рідний краю,
Серцем я тебе бажаю,
Все, що мило, жде там нас...
Дай же, Боже, в добрий час!

Хор

Там за тихим за Дунаєм
На землі єсть Божий рай,
Ми туда, туда бажаєм,
Там наш милий рідний край!

КОНЕЦЬ.

**ЗБІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ ПОЕЗІЙ, ЯКІ МОЖНА ДІСТАТИ
В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ 350 КІНІСТІНО В ЕДМОНТОНІ.**

Український співанник 176 сторін	40
Січковий співанник — — — — —	25
Нові пісні з старим кінцем — — — — —	25
Сокілський Сьпіванник — — — — —	60
Соціалістичні пісні — — — — —	10
Робітничі пісні старокраєві — — — — —	25
Робітничі пісні — — — — —	10
Народні дівочі пісні — — — — —	25
Хруніяда — — — — —	15
Пісні про Канаду і Австрію — — — — —	40
Українські пісні — — — — —	25
Пісня про Єлисавету — — — — —	10
Церковний співанник — — — — —	50
Ангельський хор — — — — —	25
Перший альбум українських пісень	60
Другий „ „ „	75
Третій „ „ „	75
Микита Хрунь — — — — —	05
Наша Дума — — — — —	1.50
Веселі вірші Ст. Руданського — — — — —	55
Перша ластівка Українських пісень	30
Збірка поезій І. Франка — — — — —	15
Під прапором свободи — — — — —	30
Вибір поезій І. Франка — — — — —	35
Весна — — — — —	35
Червоний Кобзар — — — — —	10
Кобзар Т. Шевченка — — — — —	1.00
Промови деклямації і желаня на хри- стинах заручинах і весілю — — — — —	10
Гайдамаки — — — — —	25
Гамалія — — — — —	10
Хмари, чари, жарти не жарти: — — — — —	15
Сьміх і Жарти — — — — —	20

Ukrainska Knyharnia

350. Kinistino Ave.

Edmonton, Alberta.

Найбільша Українська Книгарня Західної Канади в Едмонтоні.

МАЄ ВЕЛИКИЙ ВИБІР Українських Книжок

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ГРАМОФОНІВ І УКР. РЕКОРДІВ.
Продаємо по найменшій ціні.

ТУТ ПОДАЄМО НАЧЕРК ЛИШЕ ДЕЯКИХ
КНИЖОК.

ІВАН ГУС — — — — — — — — — —	10ц.
ДОМАШНИЙ ЛІКАР — — — — — — — — — —	75
ФІЛЬОСОФІЯ ШТУКИ — — — — — — — — — —	50
ПАПА ЧИ ХРИСТОС — — — — — — — — — —	65
ВІЛЬНА УКРАЇНА — — — — — — — — — —	25
ПОЛЬЩА ІДЕ, ТАЙ НЕ ОДНА А ДВІ — — — — —	25
СОРОК ТИСЯЧ МИЛЬ ПІД ВОДОЮ — — — — —	1.00
В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЯ КОПАЛА — — — — —	75
УКРАЇНСЬКО—АНГЛІЙСЬКИЙ КУХАР ..	1.00
ВЕТЕРИНАР — — — — — — — — — —	0.60
СТРАШНІ ТАЙНИ МОНАСТИРСКИХ МУРІВ	0.50
МАРУСЯ, ДУЖЕ ГАРНЕ ОПОВІДАННЯ ..	0.50
НАШЕ ЖИТТЯ І ЕГО КІНЕЦЬ	0.25

І всякі иньші книжки як історії, повісти,
новелі, оповідання, казки, байки, сьміхованки,
пісні, поезії, колядники, біблії, молитвенники
в красних оправах, тлумачі, календарі, образи і т. д.
Замовленя залагуджуємо скоро.

ПИШІТЬ ПО КАТАЛОГ

UKRAINSKA KNYHARNIA

350. KINISTINO AVE.

EDMONTON,

ALBERTA